

SVÉD KÖNYVTÁROSNÓ LÁTOGATÁSA HAZÁNKBAN

A Bibliothekstjänst munkatársának magyarországi útiélményei

Pionjär 1964

Uttrykt i ungersk biblioteksvärld

Av Greta Renborg

Hur är det i Ungern? Vad svarar man på en sådan fråga efter att under fjortio dagar varit lansats gast, besökt åtskilliga statliga eller kooperativa jordbruk och sett ett dussintal bibliotek? Huruvida är biblioteken i Ungern? Landet har 19 centralbibliotek, 106 kretsbibliotek och mer än 4.000 kommunala bibliotek, så vad vet jag vad som är »typiska» ungerskt.

Men jag försökte få en så allsidig bild som det gick att få under en så kort tid. Besökte bibliotek av högst varierande storlek, däribland ett par i kooperativa byar. Sökte reda på landets enda lesecafé, det i Szombathely. I Budapest intervjuade jag en av bibliotekarierna vid Stadsbiblioteket. Fövärosi Szabó Ervin Könyvtár (Könyvtár = bibliotek). Det biblioteket är inte beroende av stadens myndigheter, utan en oavhängig institution, som omfattar ett välorganiserat nät av 109 enheter, varav 46 kretsbibliotek, 35 filialer och 28 barnbibliotek (7 av dessa är helt självständiga, de övriga är belägna i anslutning till 21 av kretsbiblioteken). Ungefär 20 % av stadens invånare är låntagare. Bokbeståndet utgör omkring 1,5 band inv. och utlåningen rör sig om 7 band inv. Vi reste till några av filialerna, som kan jämföras med en del nordiska huvudstadsfilialer med några decennier på nacken, trots att öppna hyllor infördes i Ungern först 1958.

I Ungern finns omkring 4.600 industribibliotek av högst varierande standard. Landets största bussfabrik, Ikarus i Budapest, städlig naturbåtverksamhet, har 4.000 personer anställda. Av dessa är omkring 1.000 låntagare i fabriksbiblioteket, som är placerat i ett sk kulturhus inom fabriksområdet. Även personer bosatta i närheten av denna industri har möjlighet att utnyttja biblioteket, och ungefär 500 personer tar vara på denna service. Bokbeståndet omfattar

15.000 böcker. 1963 utlånades 51.000 böcker.

När jag besökte Ikarus hade man till min åra anordnat en utställning av verk av sådana svenska författare som Josef Kellgren, Vilhelm Moberg, August Strindberg, Selma Lagerlöf och Astrid Lindgren.

Ungerns biblioteksväsen fungerar i stora drag som vårt. Landet är indelat i 19 distrikt. I varje distrikt finns ett centralbibliotek (jag besökte tre av dessa). Varje distrikt får sin kvot av statkassan: hur mycket som sedan i sin tur lokalt tilldelas biblioteket, beror på de styrandes intresse för den sidan av kulturen, och inte minst på bibliotekariens förmåga att påverka de penningutdelande.

Landets nyaste biblioteksbyggnad ligger i Kaposvár, söder om Balatonsjön, där Bernard Kellner, som besökte Sverige härom året, regevar. Byggnaden är ännu inte helt i ordning, och det är för tidigt att uttala sig om hur den kommer att fungera i framtiden. Den ger ett luftigt och lust intryck, nästan kyligt kanske, men nog tänker man på skandinavisk design, när man besöker den. Ändå kom den till på papperet innan dess chefsbibliotekarie hade rest runt i vårt land. Det var rörande att i utlåningsrummet möta en välarrangerad utställning i en stor väggmonter, där Människor kring en bro, Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige, Mio, min Mio, m fl var placerade som en ram kring följande valkosthållning: »Vi hälsar hjärtligt välkommen värs svenska kollega!»

I Kaposvár, som är en stad med cirka 47.000 inv., finns förutom huvudbiblioteket 12 filialer. Det sammanlagda bokbeståndet är 87.000, 19 % av invånarna är låntagare, en siffra som stämmer överens med procenten låntagare i landet som helhet.

Vad som är av största intresse för en ut-

1964. nyarán Magyarországon járt Greta Renborg, a svédországi Könyvtárellátó Központ (Bibliotekstjänst) munkatársa. Útiélményeiről a Bibliotheksbladet c. könyvtári folyóirat 1965. évi 1. számában számol be részletes cikkben.

Meglátogatta a Szabó Ervin Könyvtárat és a békéscsabai és kaposvári Megyei Könyvtárat. Járt az Ikarusz Gyár üzemi könyvtárában, a szombathelyi libresszóban és jó néhány községi könyvtárban. Az öt oldalas cikkben hűen tárgyalatosan és nagy szimpátiával ír a magyar könyvtárosokról (különösen Lipták Pálról és Kellner Béláról.) A látottak alapján arra az eredményre jut, hogy Magyarország könyvtárügyének szervezeti és működési tendenciái nagy vonalakban

megegyeznek a svédországi könyvtárügyével. Cikke végén megállapítja, hogy a meglátogatott könyvtárak némelyike "sok ösztönzést adhat a skandináv kollégáknak."

A cikket fényképek illusztrálják a békéscsabai Megyei Könyvtárról. Az érdeklődők a Könyvtártudományi Szakkönyvtárban (F 3289 számon) a cikket magyarul is olvashatják.